

Nom de l'assignatura: Museologia
Titulació: Humanitats
Tipus d'assignatura: Optativa
Crèdits: 6

CONTINGUT

Introducció al discurs teòric sobre la museologia i el nou context social. Aportar informació sobre el nou concepte de patrimoni, els espais de presentació i els projectes de dinamització, els nous models de gestió, el patrimoni com element identificador i de cohesió social, com a factor de desenvolupament econòmic, com a mitjà entre la recerca i la creació artística són, entre d'altres, punts importants que mereixen ser objecte d'una reflexió dins el marc del discurs teòric.

La nova museologia correspon a un fenomen històric, conté un sistema de valors i s'expressa a través de la museografia que motiva l'acció comunitària. S'aportarà una reflexió general sobre la conservació, la recerca, la legislació, la gestió i la interpretació del patrimoni des de la museologia i sota els paràmetres de la nova museologia: democràcia cultural, pluridisciplinar, comunitat i territori, sistema obert i interactiu i diàleg entre subjectes.

OBJECTIUS

1. Conèixer el discurs teòric sobre la museologia i les metodologies que s'apliquen avui en dia.
2. Donar eines que permetin la reflexió sobre els temes de recerca, conservació i difusió implícits en la museologia des d'una vessant amplia i evolutiva de la planificació entre el patrimoni, el territori i el context social; que aquesta reflexió li permeti trobar solucions als problemes que se li plantegin en el decurs de la seva vida professional.

TEMARI

1. Introducció

- 1.1.- Un repàs a la història del col·leccionisme, definició i evolució del concepte de museu, definició de museologia i museografia
- 1.2.- Funcions, tipologies i arquitectura dels museus.
- 1.3.- Reflexions sobre alguns dels nous reptes que tenen els museus en l'actual context social del segle XXI.

2. Planificació i arquitectura dels museus

- 2.1.- Urbanisme i arquitectura
- 2.2.- Projectes: museològic, museogràfic i arquitectònic

3. Gestió i finançament dels museus

- 3.1.- Titularitat
- 3.2.- Models de gestió i finançament dels museus.
- 3.3.- Legislació vigent.
- 3.4.- Estructura i funcions de la Junta de Museus de Catalunya.

4. Organització d'un museu

- 4.1.- Àrees d'un museu
- 4.2.- Personal
- 4.3.- Programes i pressupostos

5. Recerca i documentació

- 5.1.- Polítiques de recerca i adquisició d'obres
- 5.2.- Nivell de recerca dels museus. Vinculació amb experts, arxius i universitats
- 5.3.- Sistemes de documentació i reglament: registres, inventaris i el programa de documentació per a museus de la Generalitat de Catalunya: *Museum Plus*.
- 5.4.- Conèixer i treballar diferents models de fitxes

6. Conservació, protecció i restauració dels béns culturals

- 6.1.- Avaluació de la sensibilitat de les col·leccions segons el material.
- 6.2.- Col·leccions en moviment: factors de risc, assegurances, transports, embalatges i paper del *correu*
- 6.3.- Mètodes de control climàtic, luminotècnic, biològics i de pol·lució
- 6.4.- El *monitoring*.
- 6.5.- Funcions de les Sales de Reserves d'un museu.
- 6.6.- Procediments de reglamentació del personal. Sistemes de vigilància i seguretat: incendis, robatoris, inundacions.
- 6.7.- Procediments de préstec i adquisició d'obres. Adequació i accés a les sales de reserva sota els criteris de la conservació

7. Exposicions

- 7.1.- Concepte, disseny i planificació d'exposicions. Elements i procediments a tenir en compte segons sigui una exposició permanent, temporal o itinerant.
- 7.2.- Formes de presentació, tipologia de mobiliari, sistemes d'il·luminació, nivell lingüístic i grafia segons siguin: textos,

cartel·les o fulletons, catàlegs i activitats programades en torn de l'exposició

8. Difusió

- 8.1.- Programes i públics
- 8.2.- Paper dels Amics del Museu
- 8.3.- Avaluació

AVALUACIÓ

- Examen final i ressenya de la lectura obligatòria (70% de la nota final)
- Treball en grup, de màxim 3 persones, les característiques del qual es comentaran a classe (30% de la nota final)
- Es valorarà positivament la participació activa a les classes

TUTORIA INTEGRADA

Aprofundiment en temes concrets mitjançant una visita comentada per experts a dos museus, l'atenció personalitzada i el debat.

LECTURES OBLIGATORIES

- Riviére, G.H (1993). La Museología. Curso de museología, textos y testimonios. Madrid: Akal- Arte y Estética-
- Dossier de fotocòpies

BIBLIOGRAFIA RECOMENADA

- **López de Aguilero, I (2000). Cultura y Ciudad. Gijón: Trea, SL**
- **Rico, JC (2001). Montaje de Exposiciones –museos, arquitectura y arte-. Madrid: Sílex**
- **Rico, JC (2003).La difícil supervivencia de los museos. Gijón: Trea, SL**
- **Muñoz Viñas, S (2003). Teoría Contemporanea de la restauración. Madrid: Síntesis**
- **Pérez Santos, E (2000). Estudio de visitantes en museos –metodología y aplicaciones-. Gijón: Trea, SL**
- **Alonso Fernández, L (2002). Introducción a la nueva museología. Madrid: Alianza Editorial – Arte y Música-**
- **Bolaños, M (2002). La memoria del mundo. Cien años de museología 1900-2000. Gijón: Trea, SL**
- **Thomson, G (1998).El museo y su entorno. Madrid: Akal**
- Davallon, J (2000). L'exposition a l'oeuvre. Stratégies de communication et médiation symbolique. París: L'Harmattan
- Boronat, MJ (1999). La política d'adquisicions de la Junta de Museus 1890-1923. Barcelona: Junta de Museus de Catalunya – Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Monografies de la Junta de Museus de Catalunya, 1)
- Kotler, Neil; Kolter, Philip (2001). Estrategias y marketing de museos. Barcelona: Ariel – Patrimonio Histórico
- Hidalgo Cuñarro, JM; coordinador (1996). "Actas del col.loquio internacional sobre la conservación preventiva de bienes culturales". Vigo: Diputación Provincial de Pontevedra
- Iniesta, M (1994). Els gabinets del món. Antropologia, museus i museologies. Lleida: Pagés Editors
- DDAA (1998). Manual jurídic dels museus. Qüestions pràctiques. Madrid: Diputació de Barcelona i Marcial Pons Ediciones Jurídicas y Sociales, SA
- Alonso Fernández, L; García Fernández, I (2001). Diseño de exposiciones. Concepto, instalación y montaje. Madrid: Alianza Editorial. Arte y Música
- León, A (1996). El Museo. Teoría, praxis e utopia. Madrid: Cuadernos Arte Catedra
- (1982). "Conservació-Restauració en els museus de Catalunya". Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Direcció General de Patrimoni Cultural – Servei de Museus-
- Hernández, F (1998). Manual de museología. Madrid: Editorial Síntesis
- Hernández, F (1998).El museo como espacio de comunicación. Gijón: Ediciones Trea, SL
- Revista del Castell-Ecomuseu Urbà de Rubí (2002). " Identitats de Rubí" 1. Rubí: Ajuntament de Rubí
- DDAA (2001). Gestión de proyectos culturales. Análisis de casos. Barcelona: Ariel Practicum
- DDAA (2001). Debates sobre arte " Los museos y la conservación del patrimonio". Madrid: Fundación BBVA
- Ballart, J; Tresserras, J.J (2001). Gestión del patrimonio cultural. Barcelona: Ariel Patrimonio
- Revista Catalana de Museologia (2004). "Mnemòsine" . Núm.1.Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya – Museu d'Història de Catalunya i Associació de Museòlegs de Catalunya-
- Revista Catalana de Museologia (2005). "Mnemòsine" . Núm.1.Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya – Museu d'Història de Catalunya i Associació de Museòlegs de Catalunya-

- MONTANER, Josep M. (2003). Museos para el siglo XXI Ed. Gustavo Gili, SA Barcelona
- SANTACANA MESTRE, Joan; SERRAT ANTOLÍ, Núria (coords.) (2005) Museografía didáctica Ed. Ariel, Barcelona
- RICO, Juan Carlos, (1999). Los conocimientos técnicos. Museos, arquitectura, arte. Ed. Sílex, Madrid
- MONTANER, Joseph M. (2001) "El museo como espectáculo arquitectónico". Barcelona, Metropolis Mediterrània, 55. Quadren Central.
- BARRAL, X. (2000) Guia del patrimoni Monumental i Artístic de Catalunya. Vol. I. Barcelona: Pòrtic.
- BAZTAN, Carlos. (1997) Museos españoles. La renovación arquitectónica. Ministerio de Educación y Cultura. Madrid
- FRANCESCO DAL CO; TOM MUIRHEAD. (1992) Los museos de James Stirling, Michael Wilford y Asociados. Colección de arquitectura. Ed. Electa, España
- RICO, Juan Carlos.(1999) Los conocimientos técnicos: museos, arquitectura, arte. Sílex Ediciones, Madrid
- Kissel, E; Díaz Pedregal, P; Monier, V. (2006) "Concepció i gestió dels magatzems de museus". Col·lecció: museus documentació. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.

WEBS

www.musealia.com

www.gencat.net

www.diba.es

www.ac.upc.edu/museu/index.ca.html

www.nuevamuseologia.com